

Zjednoczonych oraz uwagi na temat polityki słowiańskiej na konferencji paryskiej.

Na ogół biorąc numery 7—8 i 9—10 „Přehledu“ wykazują w porównaniu z trzema pierwszymi zeszytami pewne obniżenie poziomu oraz przerost materiału polityczno-informacyjnego nad zagadnieniami kulturoznawczymi. Należy ufać, iż jest to zjawisko chwilowe.

Witold Kochański

Journal of Central European Affairs.
October 1946.

Nr październikowy tego czasopisma, wydawanego przez uniwersytet w Colorado, zawiera m. i. interesujący artykuł Harolda Zinka „The American Denazification Program in Germany“. Odhitleryzowanie leżało w programie amerykańskim jeszcze przed zajęciem Niemiec, a nawet przed wyładowaniem w Normandii. Zagadnienie to potraktowano poważnie, poświęcając mu osobny rozdział w „Handbook for Military Government in Germany“. Urząd Strategicznych Wywiadów (Office of Strategic Services) sporządził listy niebezpiecznych i niepewnych Niemców, które dostarczył wydawcom wspomnianego „Podręcznika“ i uzupełnił wyszczególniając różne kategorie narodowych socjalistów. Mimo to z powodu późnego dostarczenia „Podręcznika“ pierwszym jednostkom okupacyjnym i niezbyt jasnego tekstu, Amerykanie byli źle przygotowani do wykonania denazyfikacji i pierwsze doświadczenie na tym polu poczynione w Akwizgranie, gdzie oparto się na opinię niemieckich „demokratów“, wypadło źle.

Nadeszłe później z Waszyngtonu wskazówki głównego sztabu, kogo uważać za „hitlerowca“, nie zorientowały należycie dowódców amerykańskich i lokalne zarządy wojskowe, skoro w całej strefie amerykańskiej okupacji rządzone są czterema różnymi dyrek-

tywami. Określenie „czynny narodowy socjalista“, miarodajne do uznania winy, okazało się dość płynne. Pod naciskiem jednak amerykańskiej opinii publicznej i na zlecenie rządu stosowano je dość rygorystycznie, skoro 2 i pół miliona Niemców uznano za mniej lub więcej zamieszanych w ruch hitlerowski i podległych sądowi denazyfikacyjnemu, złożonemu z Niemców. W ciągu 5 miesięcy (czerwiec — listopad 1946) zbadano 583.985 spraw, było to jednak badanie przedwstępne, gdyż, jak autor wyszczególnia, 530.907 osób zwolniono od sądu, z pozostałych zaś 50 tysięcy sądy uznały za wielkich przestępców 116 nazistów, za zwykłych — 1195, za mniejszych — 3442, za drobnych winowajców 29582, zaś 7447 pod sądnych uwolniono od zarzutu działania narodo-socjalistycznego. Autor uważa, że Amerykanie wykazali w przeprowadzeniu denazyfikacji najwięcej energii, jego zdaniem, nawet z uszczerbkiem innych spraw, jak demokracja, reedukacja i odnowa gospodarstwa.

W innym artykule Victor Heller omawia „The economic and political background of Austria's Reconstruction“, rozpatrując gospodarstwo austriackie od traktatu w Saint Germain do chwili obecnej. Uważa, iż Austria ma dobre perspektywy w gospodarce napędowej, dzięki odkryciu przed wojną pokładów naftowych w Zistersdorf koło Wiednia. Produkcja ropy osiągnęła w r. 1944 — 1210000 ton, w r. 1945 spadła do 550000 ton. Równa się to produkcji ropy w Polsce przedwojennej. Poza tym uzyskać można wielkie ilości energii elektrycznej; również przemysł ciężki przynieść może dochody; gorzej przedstawia się przyszłość rzemiosła (tzw. artykuły wiedeńskie), zwłaszcza, że w Londynie i N. Jorku wychodzący austriacki założyli swoje warsztaty; odbudowa bankowości i wolna żegluga na Dunaju przyczynić się mogą do rozwoju gospodarczego kraju. Złe natomiast są widoki w rol-

nictwie, które nie zdola zapewnić Austrii samowystarczalności żywnościowej.

W dziale ocen cała stronica poświęcona została omówieniu „German Crimes in Poland“, które ukazały się w r. z. przy współdziałaniu Inst. Zach. Autor recenzji, S. H. Thomson, oglądał po wojnie obozy koncentracyjne w Polsce i Czechach i rozmawiał z ocalałymi b. więźniami, „Wszelki wysi-

lek, aby zmniejszyć okropność winy niemieckiej, wydaje się wprost fantazją, tak pozbawiony jest gruntu realnego“. Po ponownym przeczytaniu rozdziału „Deutsche Ordnung im General Gouvernement“ (z wyd. Maxa du Prela. „General Gouvernement“, 1942) autor określa niemiecki „porządek“ jako równoznaczny z mordowaniem słabszych sąsiadów.

Marian Pachucki